

Amcan Llesiant 12

Amgylchedd Iach a Diogel - Gofalu am yr amgylchedd nawr ac ar gyfer y dyfodol

Yr Awdurdod lleol cyntaf yng Nghymru i gyhoeddi cynllun gweithredu newid yn yr hinsawdd

Ym mis Chwefror 2020, ni oedd [yr awdurdod lleol cyntaf yng Nghymru i gyhoeddi cynllun gweithredu newid yn yr hinsawdd](#), sy'n nodi sut y byddwn yn gweithio tuag at fod yn garbon sero-net yn ystod y 10 mlynedd nesaf. Ni oedd un o'r cynghorau cyntaf yn y DU i ddatgan argyfwng hinsawdd, gan addo bod yn garbon sero-net erbyn 2030, sy'n darged uchelgeisiol a heriol - 20 mlynedd cyn targedau Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU. Ymhlith y camau gweithredu eraill y mae datblygu ffyrdd newydd o leihau carbon yn adeiladau'r Cyngor, prynu fflyd sy'n defnyddio ynni'n fwy effeithlon, cydweithio â chyrrff cyhoeddus eraill i sicrhau newid ehangach, edrych ar gyfleoedd i blannu coed a chynhyrchu ynni adnewyddadwy ar dir sy'n eiddo i'r Cyngor.

Pam mae'n bwysig

- Mae'r Amgylchedd Naturiol yn elfen greiddiol o ddatblygu cynaliadwy. Mae Deddf Amgylchedd (Cymru) 2016 yn ymestyn y ddyletswydd sydd ar gyrrff cyhoeddus i gynnal a gwella bioamrywiaeth a chynyddu cryfder ecosystemau.
- Mae amgylchedd naturiol bioamrywiol, gydag ecosystemau iach, yn helpu gwytnwch cymdeithasol, economaidd ac ecolegol. Amgylchedd naturiol Sir Gaerfyrddin yw'r adnodd naturiol y mae rhan helaeth o'n heconomi wedi ei seilio arni – twristiaeth, ffermio, coedwigaeth, ac ynni adnewyddadwy. Mae'n ffactor o bwys sy'n denu pobl, ifanc a hŷn, i fyw, gweithio ac ymweld â'n sir, gan ddod â buddsoddiad o'r tu allan gyda hwy.
- Mae perthynas gref rhwng llesiant pobl a'r amgylchedd o'u hamgylch, o ddarparu cyfleoedd hamdden, i ymdeimlad cadarnhaol seicolegol, buddion iechyd a chysylltiad â threftadaeth a diwylliant.

Mesurau Llwyddiant (Nid yw'r wybodaeth ar gael adeg cyhoeddi.)

Cynhyrchwyd
1,059,364
kWh o ynni
adnewyddadwy gennym yn ystod
2020/21
(wedi cynyddu o 997,480 kWh yn y
flwyddyn flaenorol)

Cynyddodd Defnydd
Ynni'r Cyngor
(kWh) **???**%
70,332,291 kWh
yn 2019/20
i **???** kWh yn 2020/21

Ein cyfradd ailgylchu
yw **66.08%**
(Mae hwn yn gynnydd ar
ffigur y flwyddyn
flaenorol sef 64.66%).
(Mae tipio anghyfreithlon wedi
cynyddu 29% a chynyddodd casglu wrth
ymyl y ffordd 22%)

Egluro'r Canlyniadau

- Gwnaethom gynhyrchu dros un miliwn kWh o ynni adnewyddadwy yn ystod 2020/21, a oedd yn gynnydd o 61,884 kWh (6%) o 997,480 kWh yn y flwyddyn flaenorol.
- Y Defnydd o Ynni gan yr Awdurdod - byddwn yn adrodd ar ein data ynni sy'n gysylltiedig ag adeiladau i Lywodraeth Cymru erbyn diwedd mis Hydref 2021, fel sy'n ofynnol gan ganllaw adrodd y sector cyhoeddus yng Nghymru. Mae'r fethodoleg a ragnodwyd gan Lywodraeth Cymru yn wahanol i'n methodoleg gyfredol. Fel rhan o hyn byddwn yn cymryd rhan cyn hir mewn adolygiad cymheiriaid ffurfiol gyda Sir Benfro i wneud yn siŵr bod ein data ni (a'u data hwy) yn 'gywir'
- Cynyddodd **Ailgylchu** yn 2020/21 i 66.08% (51,494 tunnell y flwyddyn) o 64.66% (50,544 tunnell) y llynedd. Rydym yn parhau i ragori ar dargedau statudol Llywodraeth Cymru (64% ym mis Mawrth 2020) gan osgoi unrhyw gosbau ariannol.
 - Mae cynnydd sylweddol wedi bod mewn ailgylchu, diolch i drigolion a'r ffordd maent wedi defnyddio ein gwasanaethau ailgylchu.
 - Wrth edrych i'r dyfodol, bydd sut rydym yn casglu deunyddiau y gellir eu hailgylchu yn y dyfodol a'r ffordd mae ein trigolion yn defnyddio ein gwasanaethau ailgylchu yn bwysicach fyth fel y gallwn gyrraedd targedau ailgylchu sydd hyd yn oed yn fwy llym a'n huchelgeisiau o ran lleihau carbon.

- Defnyddir y deunydd ailgylchadwy a gasglwn i wneud cynhyrchion newydd a gall hynny gynorthwyo'r economi gylchol, gan leihau'r angen am ddeunyddiau crai a lleihau ein hól troed carbon.
- Er mwyn caniatáu defnyddio'r deunydd gwastraff hwnnw yn effeithlon i wneud cynhyrchion newydd, mae'n rhaid i ni sicrhau bod y deunyddiau o'r ansawdd gorau posibl ac nad ydynt wedi'u halogi, gan y gallai hynny olygu nad oes modd eu hailgylchu.
- O ganlyniad, wrth edrych i'r dyfodol, bydd angen i ni adolygu ein strategaeth casglu gwastraff o ymyl y ffordd i fynd i'r afael â phroblemau presennol. Fodd bynnag, golyga hyn y bydd angen meddwl agored ar bob un ohonom, fel trigolion Sir Gaerfyrddin, tuag at ffyrdd newydd o gasglu gwastraff ailgylchadwy ac er mwyn mabwysiadu'r ffordd fwyaf effeithiol o ailgylchu yn y dyfodol agos. Ar ddiwedd y dydd, rydym yn diogelu ein hamgylchedd ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

Cynnydd ar yr Amcan Llesiant hwn gan ystyried effaith COVID-19

Carbon Sero-net

- ⊙ Gan weithio tuag at fod yn Garbon Sero-net, rydym yn ceisio lleihau'r defnydd o ynni ac allyriadau ac mae'r tabl isod yn dangos, er bod y defnydd wedi cynyddu, mae'r allyriadau wedi lleihau.

Codwyd y tabl wedi'i ddiweddaru o [Adroddiad Cynllun Gweithredu Carbon Sero-net-Chwefror 2020](#):

	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2019/20 vs 2020/21	
	Canlyniadau				Cynnydd	% y newid
Adeiladau Annomestig Nid yw'r wybodaeth ar gael adeg cyhoeddi.						
Defnydd (kWh)	63,690,923	64,857,362	66,407,242	I'w gadarnhau		
Allyriadau Carbon (tCO ₂ e)	16,258	14,822	14,443	I'w gadarnhau		
Goleuadau Stryd						
Defnydd (kWh)	4,873,979	4,202,381	3,925,149	3,875,843	Wedi gwella	1.3%
Allyriadau Carbon (tCO ₂ e)	1,874	1,291	1,088	981	Wedi gwella	9.8%
Milltiroedd Fflyd						
Milltiroedd (Milltiroedd)	5,121,289	*5,293,249	5,154,668	4,427,070	Wedi gwella	14.1%
Diesel a Ddefnyddiwyd (litrau)	1,441,751	1,434,583	1,419,336	1,267,437	Wedi gwella	10.7%
Allyriadau Carbon (tCO ₂ e)	3,852	3,856	3,814	3,407	Wedi gwella	10.7%
Milltiroedd busnes						
Milltiroedd (Milltiroedd)	3,948,586	3,846,615	3,971,513	2,251,986	Wedi gwella	43.3%
Allyriadau Carbon (tCO ₂ e)	1,159	1,118	1,132	621	Wedi gwella	45.1%
CYFANSWM						
Defnydd (kWh)	68,564,902	69,059,743	70,332,391	I'w gadarnhau		
Milltiroedd (milltiroedd)	9,069,875	8,829,043	9,126,181	I'w gadarnhau		
Ôl Troed Carbon (tCO ₂ e)	23,143	21,087	20,477	I'w gadarnhau		
Nodyn:* Mae'r ffigur hwn wedi'i ddiweddaru i wneud iawn am gofnodion milltiroedd anghywir						

- ⊙ Mae archwiliad mawr o'n holl fesuryddion trydan a nwy wedi'i gwblhau'n ddiweddar. Bydd hyn yn ein galluogi ni i weithio gyda'n cyflenwyr ynni i gyflwyno rhaglen gynhwysfawr o osod mesuryddion clyfar cyn gynted â phosibl. Byddwn wedyn yn canolbwyntio ar ymestyn mesuryddion clyfar i'n defnydd o ddŵr.
- ⊙ Mae Goleuadau Stryd yn gyfrifol am 6% o'n hól troed carbon, gyda 1,088 tCO₂e yn cael ei allyrru yn 2019/20. Mae hwn yn ostyngiad o 16% ers 2018/19. Rydym wedi cwblhau'r gwaith o drosi bron i 100% o'n 20,000 o oleuadau stryd i oleuadau deuod sy'n allyrru golau (LED) ynni isel, a ariennir gan Raglen Gyllido Cymru ddi-log Llywodraeth Cymru. Mae hyn wedi arwain at ostyngiad o 33% yn y defnydd o drydan o oleuadau stryd dros y pum mlynedd diwethaf.

- ⊙ Rydym wedi cyfnewid bron i 5,000 o oleuadau cymunedol am unedau LED, gan weithio mewn partneriaeth â Chynghorau Tref a Chymuned.
- ⊙ Fe wnaethom gwblhau Cam 1 ein Rhaglen Re:Fit Cymru, sef prosiect gwerth £2.5m a ariannwyd gan fenthyciad di-log gan Raglen Cyllid Cymru, sy'n anelu at gyflawni cyfleoedd effeithlonrwydd ynni yn ein hadeiladau annomestig. Er gwaethaf cyfyngiadau COVID-19, cyflwynwyd mesurau effeithlonrwydd ynni ar draws 17 o ysgolion a 13 o adeiladau eraill y Cyngor gan gynnwys canolfannau hamdden, cartrefi gofal a swyddfeydd y Cyngor. Bydd y mesurau hyn yn arwain at arbedion carbon cyfatebol (tCO₂e) o 675 tunnell ac arbedion cost o £315,726 bob blwyddyn.
- ⊙ Yn 2020/21 mae Milltired Busnes wedi gostwng 1,719,527 milltir (43.3%) ac mae'r swm a dalwyd wedi gostwng £757,904 (43%). Mae'r gostyngiad yn y milltiredd wedi lleihau ein hallyriadau carbon i 621 tCO₂e (45.1%). Yn ogystal, mae nifer y staff sy'n gweithio gartref wedi lleihau'r milltiredd cymudo a'r allyriadau.
- ⊙ Mae archwiliad mawr o'n holl fesuryddion trydan a nwy wedi'i gwblhau'n ddiweddar. Bydd hyn yn ein galluogi i weithio gyda'n cyflenwyr ynni i gyflwyno rhaglen gynhwysfawr o osod mesuryddion clyfar cyn gynted â phosibl. Byddwn wedyn yn canolbwyntio ar ymestyn mesuryddion clyfar i'n defnydd o ddŵr.
- ⊙ Rydym yn parhau i weithio gyda Gwasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru i archwilio a chyflwyno prosiectau ynni adnewyddadwy ar raddfa fawr. Ar hyn o bryd mae Gwasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru yn adolygu ein daliadau tir i benderfynu pa mor ddichonadwy ydynt ar gyfer ynni adnewyddadwy. Rydym hefyd yn mynd ar drywydd cyfleoedd eraill, gan gynnwys trefniant prynu pŵer posibl gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda sy'n gysylltiedig â fferm solar arfaethedig 500 kWp ar eu safle Hafan Derwen – byddai tua 50% o'r trydan a gynhyrchir ar gael i gyflenwi ein swyddfeydd ym Mharc Dewi Sant gerllaw.

United Nations

Prosiect rhyngwladol [Walk the Global Walk](#) yn Sir Gaerfyrddin.

- Dros y tair blynedd diwethaf, mae nifer cynyddol o ysgolion Sir Gaerfyrddin wedi bod yn gweithio i godi ymwybyddiaeth o Nodau Datblygu Cynaliadwy'r Cenhedloedd Unedig.
- Maent wedi cyhoeddi [Maniffesto](#) 8 pwynt Gweithredu er budd yr Hinsawdd Gôl-geidwaid Byd-eang Sir Gaerfyrddin ac wedi cyflwyno hyn yn Uwch-gynhadledd Hinsawdd Ieuenctid Cymru ym mis Rhagfyr 2020. Mae'r Cyngor wedi cymeradwyo'r maniffesto ac wedi cytuno i gynnwys y cynllun gweithredu hwn yn ei Strategaeth Gorfforaethol ar gyfer 2021/22.
- Mae'r gwaith hwn yn rhan o brosiect *Walk the Global Walk* a ariennir gan yr UE ac sy'n cynnwys ysgolion mewn 12 gwlad.
- Yn ystod y cyfyngiadau symud cyntaf, bu i brosiect *Walk the Global Walk* gynnal gyfres o ddigwyddiadau ar-lein. Er enghraifft, trafodaeth ar ffurf y Cenhedloedd Unedig ynghylch newid yn yr hinsawdd, yn ogystal ag ysgol haf ryngwladol sy'n cynnwys disgyblion o wahanol wledydd.

"Diolch am ein cysylltu â'r byd mawr y tu allan." Disgybl o Sir Gaerfyrddin

Yr Amgylchedd Naturiol

- ⊙ Mae clefyd coed ynn yn glefyd ffwngaidd sy'n cael effaith ddinistriol ar goed ynn ledled y DU - credir y gallai tua 95% o goed ynn farw o'r clefyd. Ar hyn o bryd mae'r Cyngor yn gorfod cael gwared ar y coed yr effeithir arnynt y mae'n gyfrifol amdanynt ar hyd ffyrdd A a B ledled y sir gan fod y coed mewn perygl o gwmpo gan greu risg ddifrifol i'r cyhoedd. Mae tîrffeddiannwyr eraill hefyd yn gorfod cymryd camau tebyg.
 - Mae Cyngor Sir Gaerfyrddin wedi bod wrthi'n chwilio am ardaloedd lle gellir plannu coed newydd er mwyn helpu i wneud iawn am y coed sy'n cael eu colli o achos clefyd coed ynn.
 - Yn ogystal â helpu i wneud iawn am golli coed ynn, bydd y rhain yn creu nifer o fanteision eraill. Bydd y coetiroedd newydd hyn, maes o law, yn amsugno carbon deuocsid, yn gwella ansawdd aer ac adeiledd pridd ac yn cefnogi bioamrywiaeth drwy ddarparu cynefinoedd bywyd gwyllt newydd.
 - Rydym wedi gwaredu **648** o goed ynn o'n priffyrdd sy'n eiddo i'r Cyngor a **370** o goed ynn o safleoedd sy'n eiddo i'r Cyngor. Rydym yn bwriadu plannu 8.8ha o goed newydd ac rydym wedi dechrau plannu **77** o goed ym Mharc Dewi Sant.

Bioamrywiaeth

Dychwelyd tir i laswelltir sy'n gyfoeth o rywogaethau sy'n cefnogi pryfed peillio, ymlusgiaid, adar a mamaliaid.

Mae Parc Gwledig Llyn Llech Owain yng Ngors-las yn eiddo i Gyngor Sir Caerfyrddin ac yn cael ei reoli ganddo. Mae'r parc yn gyrchfan boblogaidd lle gall pobl leol fwynhau cefn gwlad ysblennydd Sir Gaerfyrddin, sydd wedi bod yn bwysicach byth yn ystod y flwyddyn ddiwethaf.

Yn y parc mae rhai cynefinoedd arbennig sydd wedi'u dynodi'n Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) ac Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA). Mae un o'r safleoedd hyn ar ochr ogleddol y parc yn cynnwys ardal fawr o laswelltir a rhostir a oedd wedi dechrau cael ei esgeuluso oherwydd diffyg tir pori.

Ym mis Mawrth, roeddem yn ffodus o gael arian gan y Grant Adfer Gwyrdd i dalu am osod ffensys o amgylch y safle, ac rydym wedi trefnu bod gwartheg brid brodorol yn pori'r safle yr haf hwn i'w dychwelyd i laswelltir sy'n llawn rhywogaethau sy'n cefnogi pryfed peillio, ymlusgiaid, adar a mamaliaid.

Bydd y safle'n rhoi cyfle i ymwelwyr weld ffermio sy'n ystyriol o natur ar waith, gan ddangos manteision hyn o ran rheoli cynefinoedd a chynhyrchu bwyd cynaliadwy.

Llifogydd

Mae'r sir wedi bod yn destun nifer o ddigwyddiadau tywydd sylweddol yn ystod y blynyddoedd diwethaf.

- Achosodd Storm Callum ddifrod eang yn 2018.
- Storm Lorenzo a Hannah ym mis Hydref 2019 a Storm Ciara a Dennis ym mis Chwefror 2020.
- Yn ystod 2020-21, Storm Ellen a Storm Francis ym mis Awst a Storm Alex ym mis Hydref

Ystyrir bod amllder y digwyddiadau hyn yn cynyddu a'u bod yn gysylltiedig â newid yn yr hinsawdd.

Yn ystod stormydd diweddar bu aelodau o staff yn gweithio i gefnogi cymunedau yr effeithiwyd arnynt. Buom yn gweithio gyda Chyfoeth Naturiol Cymru a'r gwasanaethau brys i baratoi ac ymateb i lefelau dŵr yn codi.

- ⦿ Rydym wedi helpu i reoli ac ymchwilio i lifogydd sylweddol drwy gydol gaeaf 2020/21. Er bod COVID-19 wedi effeithio ar hynny, mae'r holl asedau llifogydd risg uchel wedi'u harolygu.
- ⦿ Buom yn gweithio gyda Chyfoeth Naturiol Cymru a'r gwasanaethau brys i baratoi ar gyfer ac ymateb i lefelau dŵr cynyddol yn Llanybydder, Castellnewydd Emlyn a Phont-tyweli, ac yng Nghaerfyrddin yng nghyffiniau Pensarn a'r Cei.
- ⦿ Rydym wedi datblygu cynlluniau gweithredol ac wedi prynu pypiau symudol i reoli perygl llifogydd mewn ardaloedd risg uchel yng Nghaerfyrddin.
- ⦿ Rydym wedi buddsoddi mewn gwasanaeth tywydd pwrpasol i roi gwybodaeth well i'r swyddog am achosion o stormydd a glaw trwm.
- ⦿ Cafodd yr holl asedau rheoli perygl llifogydd ac erydiad arfordirol risg uchel eu harolygu.
- ⦿ Rydym wedi parhau i ddatblygu ein portffolio gwaith cyfalaf ac rydym yn parhau i ddatblygu cynlluniau i reoli perygl llifogydd ym Mhen-sarn, Llanybydder, Pont-tyweli, Llangennech, Rhydaman a Chastellnewydd Emlyn.
- ⦿ Rydym hefyd yn datblygu cynllun rheoli perygl llifogydd naturiol yn Rhydaman a fydd yn ceisio defnyddio proses naturiol i reoli perygl llifogydd.
- ⦿ Rydym wedi gweithio i fynd i'r afael ag erydiad y glannau ym Mharc Arfordirol y Mileniwm a'r Bynea, ac erydiad y glannau ym Mhorth Tywyn a Phen-bre.
- ⦿ Fel Corff Cymeradwyo Draenio Cynaliadwy rydym yn gweithio gyda datblygwyr proffesiynol ac amatur i'w cynghori ar systemau draenio cynaliadwy a mabwysiadu'r systemau pan fo hynny'n berthnasol.

Ansawdd Aer

- Mae tystiolaeth bod ansawdd aer wedi gwella ar draws y Sir yn ystod y cyfyngiadau symud. Ar draws pob safle yn 2020 gwelwyd y gwelliannau mwyaf i Ansawdd Aer yn ystod cyfnod y cyfyngiadau symud cyntaf, yn enwedig yn ystod misoedd Ebrill a Mai gan fod teithio nad yw'n hanfodol wedi'i gyfyngu. Y ffyrdd prysuraf sydd fel arfer yn profi'r lefelau uchaf o Nitrogen Deuocsid gyda chyfrifau traffig uwch yn elwa fwyaf, gan adrodd [gostyngiadau o tua 50%](#) o gymharu ag [Adroddiad Effaith COVID-19 ar Ansawdd Aer 2019](#)

Gwasanaethau Gwastraff

- O ganlyniad i'r newidiadau yn ffyrdd o fyw pobl oherwydd y feirws, gwelwyd cynnydd syfrdanol yn y tunelli o ddeunydd ailgylchu oedd yn cael ei gasglu o ymyl y ffordd. Cynyddodd ailgylchu bagiau glas a gwastraff bwyd 28% yn ogystal â 706 tunnell yn fwy o ddeunyddiau gwastraff swmpus yn cael eu casglu drwy ein gwasanaeth casglu ar sail apwyntiadau. Roedd yn rhaid gwneud newidiadau i nifer yr apwyntiadau mewn diwrnod er mwyn ateb y galw am y gwasanaeth!

Cadwodd y trigolion forâl y criwiau'n uchel gyda'u paentiadau, nodiadau o ddiolch a phosteri a danteithion pobi cartref. Mae nifer ohonynt bellach yn cael eu harddangos yn eu cabiau. Rhoddodd *Domino's Pizzas* dros 100 o bizzas i'r gweithwyr allweddol yn ein depos gweithredol, ac yn y Pasg rhoddwyd Wyau Pasg gan Morrison's Caerfyrddin.

Gan fod Canolfannau Ailgylchu Gwastraff y Cartref ar gau, sefydlwyd manau darparu bagiau glas ychwanegol dros dro gennym er mwyn cydymffurfio â negeseuon 'teithio hanfodol – aros yn lleol' Llywodraeth Cymru. O ganlyniad mae 67,000 o roliau wedi'u dosbarthu i'r manau hyn a gwelwyd cynnydd pellach o 40% mewn dosbarthiadau i gartrefi oherwydd y galw. Unwaith eto, mae ein rhaglen o ddsbarthu bagiau ailgylchu glas a leinwyr gwastraff bwyd ar waith ers tro, ac mae criwiau'n gweithio oriau ychwanegol er mwyn sicrhau bod pob un o'r 91,274 o aelwydydd yn derbyn eu bagiau ailgylchu erbyn diwedd gwanwyn 2021!

Y ffordd rydym yn gweithio

Mae rhai o'r newidiadau rydym wedi'u gwneud yn ystod y pandemig wedi bod mor llwyddiannus, byddwn yn newid y ffordd roeddem yn gweithio cyn y pandemig.

Canolfannau Ailgylchu Gwastraff y Cartref - system apwyntiadau ar-lein ar gyfer ymweld

Er mwyn sicrhau bod Canolfannau Ailgylchu Gwastraff y Cartref yn agor ar ôl cyfnod y cyfyngiadau cyntaf ar 26 Mai, gan gadw at holl ganllawiau'r llywodraeth, aeth swyddogion ati i drefnu system apwyntiadau ar-lein, er mwyn i ymweliadau gan drigolion fod yn ddiogel i bawb ac er mwyn gwneud gwaredu gwastraff mor hawdd â phosibl i bobl. O ganlyniad, mae 85,000 o apwyntiadau wedi'u gwneud yn llwyddiannus ers ailagor. Roedd gweithio mewn partneriaeth â Cwm Environmental, TG, marchnata a'r cyfryngau, a'r gwasanaethau cwsmeriaid yn hollbwysig i'r llwyddiant hwn.

Symud Ymlaen...

Yn ystod ein hadolygiad blynyddol o'r Amcanion Llesiant, bydd yr Amcan hwn yn parhau i fod yn Amcan Llesiant yn y Strategaeth Gorfforaethol wedi'i diweddarau ar gyfer 2021/22

Cliciwch [yma i gael gweld ein cynnydd manwl](#) o ran yr amcan hwn.